25.2.2019

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY:N LAUSUNTO LAKIALOITTEESTA LA 29/2016 VP LAIKSI ELINTARVIKELAIN MUUTTAMISESTA

Elintarviketeollisuusliitto (ETL) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto lakialoitteesta (LA 29/2016 VP) laiksi elintarvikelain muuttamisesta.

ETL katsoo, että lakialoite on vahvistanut keskustelua ruokahävikin vähentämisen tärkeydestä ja edistänyt osaltaan myös ruokahävikin vähentämiseen liittyviä käytännön hankkeita ja muita toimenpiteitä. Ottaen kuitenkin huomioon lakialoitteen valvontaan ja toimeenpanoon liittyviin kustannuksiin sekä lakialoitteen vaikutuksista ruokahävikkiin ja -lahjoituksiin tehdyn selvityksen (Luke) johtopäätökset sekä sen, että elintarvikelain kokonaisuudistuksen myötä eduskunnan käsittelyssä on parhaillaan hallituksen esitys eduskunnalle elintarvikelaiksi sekä eräiden lakien muuttamiseksi, ETL ei näe tarpeelliseksi viedä ruokahävikkiä koskevaa lakialoitetta eteenpäin.

Asiantuntijakuulemiskutsun liitteenä ollut ja *Lainsäädäntötarkastelulla ruokahävikkiä pienemmäksi – Lexfoodwaste* -hankkeen pohjalta laadittu *Policy Brief* on ansiokas kooste niistä erilaisista kansallisen ja EU-tason muista säädöksistä ja ohjeista, joita kehittämällä voidaan vähentää tehokkaasti ruokahävikkiä vapaaehtoisten toimien ohella.

ETL haluaa lisäksi mainita seuraavat ruokahävikkiin liittyvät näkökulmat, joita lakialoitteen myötä on nostettu aikaisempaa voimakkaammin esille:

Elintarvikejäte (EU:n jätedirektiivin mukainen määritelmä) sekä siihen liittyvä syömäkelpoinen ruokahävikki ovat puhuttaneet elintarviketeollisuudessa jo useiden vuosien ajan monestakin näkökulmasta. Viime vuosina keskustelu on saanut uusia sävyjä ja erityisesti ruokahävikin ympärille on syntynyt erilaisia yritys- ja kuluttajalähtöisiä kampanjoita, teemaviikkoja sekä muita tempauksia. Lakialoitteen voidaan katsoa olevan tämän aktivoituneen hävikinvastaisen toiminnan ilmentymä, joka osui ajallisesti ns. aallonharjalle.

Elintarviketeollisuudessa syntyvä syömäkelpoinen hävikki on vain osa alan yrityksissä syntyvästä elintarvikejätteestä. Erilaisista tuotantoprosesseista sekä lukuisista käytetyistä raaka-aineista johtuen elintarvikejätteen syntymekanismit ovat moninaiset. Toisaalta eloperäiset materiaalivirrat ovat myös mahdollistaneet monipuoliset hyödyntämisratkaisut. Alalla onkin hyödynnetty jo pitkään mahdollisuuksien mukaan tuotannon sivuvirrat ja muut materiaalijakeet. Kiertotalousajattelun myötä tarjolla – ja kehitteillä – on tähän liittyen aikaisempaa enemmän vaihtoehtoisia hyödyntämisratkaisuja. Lisäksi orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto on tarkoittanut sitä, että tuotantoprosesseissa syntyvä syömäkelvoton eloperäinen aines on ohjattu muodossa tai toisessa hyötykäyttöön. Käytännöt ja kannustimet erilaisten materiaalivirtojen hyödyntämiseksi ovat siis olleet olemassa alalla jo pitkään.

Elintarviketeollisuusliitto ry
Pasilankatu 2, PL 115, 00241 Helsinki
Puhelin (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
Y-tunnus 0201092-3 • Kotipaikka Helsinki

Finlands Livsmedelsindustriförbund
Pasilankatu 2, PB 115, 00241 Helsingfors
Telefon (09) 148 871 • Fax (09) 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Finnish Food and Drink Industries' Federation
Pasilankatu 2, P.O. Box 115, FI-00241 Helsinki
Telephone +358 9 148 871 • Fax +358 9 1488 7201
etl@etl.fi • www.etl.fi

Lakialoite herätti elintarvikealan kertomaan näistä elintarvikejätteen ja ruokahävikin synnyn ja vähentämistyön lähtökohdista sekä käytössä olevista ratkaisuista aikaisempaa ymmärrettävämmin. Materiaalitehokkuuden ”konseptointia” laajemminkin on mietitty alalla jo useiden vuosien ajan. Nyt tämä työ on konkretisoitunut Elintarvikealan materiaalitehokkuussitoumuksena, jossa yhtenä toimenpidekokonaisuutena on elintarvikejätteen ja hävikin vähentäminen elintarviketeollisuudessa ja päivittäistavarakaupassa. Sitoumus on laatuaan ensimmäinen hallinnon ja elinkeinon välillä solmittu yhteistyömalli. Lisää sitoumuksesta ja sen tavoitteista: http://www.etl.fi/ajankohtaista/tiedotteet/elintarvikeala-nousee-eturiviin-materiaalitehokkuuden-edistajana.html

Edellä mainittu materiaalitehokkuuden sitoumus yhdessä Luken kanssa toteutettavan hävikin mittaus- ja seurantahankkeen kanssa luo kansallisia käytäntöjä komission asettamalle jäsenmaakohtaiselle elintarvikejätteen raportointi- ja seurantavelvoitteelle. Osana hanketta voidaan myös kehittää elintarvikejätteeseen liittyviä kansallisia tilastointimenetelmiä. Nykyistä kattavampi ja myös sivuvirrat huomioiva tilastointi parantaisi tiedon tasoa sekä lisäisi entisestään ymmärrystä kiertotalouden mukaisesta toiminnasta ja siihen liittyvistä mahdollisuuksista elintarvikealalla.

Lakialoitteen myötä yleinen tietämys elintarviketeollisuuden yritysten keinoista hyödyntää elintarvikejätettä ja hävikkiä on lisääntynyt. Lakialoite vaikutti myös siihen, miten elintarvikeketjun toimijat viestivät kuluttajille ruokahävikistä ja mitä keinoja tarjotaan hävikin vähentämiseksi kotitalouksissa. Voidaan siis todeta, että lakialoite ja sen innoittama keskustelu ovat parantaneet tietoisuutta ruokahävikistä sekä monipuolisista keinoista sen vähentämiseksi.

Kunnioittaen

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO ry

Pia Pohja
toimitusjohtaja